

Πρεσβεία της Ελλάδος στην Μαδρίτη
Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ

Μαδρίτη, Σεπτέμβριος 2019

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A. Ο κατασκευαστικός κλάδος μετά την κρίση	3
B. Η διάρθρωση του κλάδου	4
Γ. Ο ρόλος της τεχνολογίας	6
Δ. Οι προοπτικές για το μέλλον του κατασκευαστικού τομέα.....	6
Ε, Συμπεράσματα.....	7
ΣΤ. ΚΛΑΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ	7
Ζ. ΠΗΓΕΣ	7
Η. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ – ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ	8

Μαδρίτη, 2 Σεπτεμβρίου 2019

ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΩΝ **ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ**

A. Ο κατασκευαστικός κλάδος μετά την κρίση

Αν και στην Ισπανία ο τομέας των κατασκευών θεωρούνταν ως ένας από τους πιο επικερδείς, τα έτη μεταξύ 2008 και 2015, βίωσε έντονη κρίση. Τη συγκεκριμένη περίοδο, ο κλάδος των κατασκευών βυθίστηκε σε ύφεση, καταγράφοντας κάθετη πτώση του όγκου εργασιών του κατά μέσο όρο γύρω στο 75%. Μάλιστα, οι έξι μεγαλύτερες ισπανικές κατασκευαστικές εταιρείες πραγματοποιούσαν μόνο το 10% των εργασιών τους στην ισπανική επικράτεια, καθώς είχαν φροντίσει να επεκταθούν σε διεθνείς αγορές, όπου οι πιθανότητες κέρδους εμφανίζονται αυξημένες. Παρόλα αυτά, όπως δεν βίωσαν όλες οι αυτόνομες κοινότητες το ίδιο έντονα την κρίση του κλάδου, προφανώς δεν ανέκαμψαν με την ίδια ταχύτητα και δυναμική. Εξάλλου, η ανάκαμψη από την ύφεση δεν υπήρξε συγχρονισμένη για όλες τις υποκατηγορίες κατασκευών.

Μελέτη που πραγματοποιήθηκε από το Τεχνολογικό Ινστιτούτο Κατασκευών της Καταλονίας, στην οποία επιχειρήθηκε εκτίμηση των συνεπειών της οικονομικής κρίσης στον κατασκευαστικό τομέα, διαπιστώθηκε ότι εκείνες οι κοινότητες της Ισπανίας που επηρεάστηκαν περισσότερο ήταν της Βαλένθια, της Μούρθια και της Καστίλλη-Λα Μάντσα σε αντίθεση με τις κοινότητες της Μαδρίτης, των Βαλεαρίδων και της Χώρας των Βάσκων. Κάπου στο μέσο κινήθηκαν οι υπόλοιπες, μεταξύ των οποίων η Καταλονία, η Ναβάρρα και οι Κανάριες νήσοι.

Τα τελευταία δύο με τρία έτη, ο τομέας έχει αρχίσει να αναπτύσσεται και μάλιστα με ταχείς ρυθμούς, δεδομένης της μεγάλης κρίσης που παρουσιάστηκε στο πρόσφατο παρελθόν. Για το 2018, ο τομέας των κατασκευών αλλά και των υποδομών έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη της ισπανικής οικονομίας. Συγκεκριμένα, ο κατασκευαστικός κλάδος είχε τη μεγαλύτερη κλαδική άνοδο στην Ισπανία, ενώ μέσω της ανάπτυξης αυτής, η αύξηση της εργασίας έφθασε το 6,5%, ποσοστό αρκετά μεγαλύτερο από το μέσο όρο όλης της οικονομίας που ήταν στο 3,1%. Συνολικά, υπολογίζεται ότι στην Ισπανία, 1,28 εκατομμύρια εργαζόμενοι απασχολήθηκαν στους κλάδους των κατασκευών και των υποδομών, συνεχίζοντας την ανοδική πορεία, η οποία προβλέπεται και για τα επόμενα έτη.

Παρατηρείται ότι περίπου οι μισές επενδύσεις για την ανάπτυξη υποδομών και την κατασκευή κτιρίων, απορροφώνται από τις Κοινότητες της Μαδρίτης, της Καταλονίας, της Ανδαλουσίας και της Βαλένθια.

Όσον αφορά τα κέρδη των ισπανικών εταιρειών στο εξωτερικό, το 2018, αυτά έφθασαν στο ιστορικό υψηλό των 40 δις ευρώ, το οποίο αποδεικνύει την ισχυρή παρουσία των ισπανικών κατασκευαστικών αλλά ταυτόχρονα και τη μεταφορά της δραστηριότητάς τους για τη μείωση των απωλειών από την εσωτερική αγορά. Παρόλα αυτά, η ετήσια αύξηση των εσόδων από το εξωτερικό ήταν, για το 2018, της τάξεως του 5%, μεγάλη μεν, αλλά αρκετά μειωμένη σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια, οπότε το ποσοστό ήταν διψήφιο.

Αναφορικά με τις υποκατηγορίες του κλάδου, η μεγαλύτερη δραστηριότητα σημειώθηκε στην κατασκευή κατοικιών και την ανακαίνιση αυτών, το οποίο αντιστοιχεί και στο 66,7% του συνόλου των κερδών ενώ το υπόλοιπο ποσοστό αντιστοιχεί στην κατασκευή κτηρίων, τα οποία δεν προορίζονται για κατοικία σε ποσοστό 17,9% και το υπόλοιπο 15,4% αντιπροσωπεύει τα δημόσια έργα.

Σχετικά με την ανάληψη δημοσίων έργων τόσο σε κατασκευές όσο και σε υποδομές, οι επενδύσεις σε αυτόν τον τομέα εκτοξεύτηκαν το 2018, καταγράφοντας αύξηση της τάξης του 31,8% σε σχέση με το 2017. Συνολικά, η χρηματοδότηση δημοσίων έργων ανήλθε για τη χρονιά εκείνη στα 16,76 δις ευρώ, η οποία όμως είναι ιδιαίτερα χαμηλή συγκριτικά με μία δεκαετία νωρίτερα.

B. Η διάρθρωση του κλάδου

Στον τομέα των κατασκευών, έξι είναι οι ισπανικές επιχειρήσεις με τα μεγαλύτερα μερίδια αγοράς: οι ACS, Acciona, FCC, Ferrovial, Sacyr, OHL και Aena, οι οποίες μάλιστα κατά τη διάρκεια της κρίσης, προκειμένου να αποφύγουν τις συνέπειές της, επέκτειναν τις δραστηριότητές τους στο εξωτερικό.

Ο όμιλος **ACS** δραστηριοποιείται στον κατασκευαστικό τομέα και στη σχεδίαση υποδομών από το 1997. Έχει ισχυρή παρουσία σε πολλές χώρες εκτός της Ισπανίας σε όλες τις ηπείρους, ενώ είναι κάτοχος μεγάλων εταιρειών που δραστηριοποιούνται, εκτός των κατασκευών, σε ένα ευρύ φάσμα οικονομικών κλάδων. Τα κέρδη του ομίλου για το 2018 ανήλθαν σε 2,4 δις ευρώ.

Η εταιρεία **Acciona** είναι μία πολυεθνική εταιρεία, η οποία εδρεύει στην Ισπανία και δραστηριοποιείται στις κατασκευές και υποδομές καθώς και στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τη διαχείριση υδάτων. Έχει παρουσία σε περισσότερες από 40 χώρες σε όλο το κόσμο σε πέντε ηπείρους. Μεταξύ των

έργων της, είναι 5.300 χλμ. αυτοκινητόδρομων σε όλο το κόσμο, ενώ έρχεται πρώτη στον κόσμο όσον αφορά τη διαχείριση υδάτων, αφού διαχειρίζεται 790Ηm³. Στο στρατηγικό της σχέδιο περιλαμβάνεται η μεταπήδηση στη βιώσιμη ανάπτυξη, ελαχιστοποιώντας τις εκπομπές ρύπων. Τα έσοδα της εταιρείας ανήλθαν στα 7,5 δις ευρώ το 2018.

Ο όμιλος **FCC** έχει παρουσία σε περισσότερες από 30 χώρες του κόσμου. Στην κατοχή του ομίλου βρίσκεται και η μεγαλύτερη εταιρεία στην παραγωγή τσιμέντου στην Ισπανία, η Cementos Portland Valderrivas. Εκτός από τον κατασκευαστικό κλάδο δραστηριοποιείται στη διαχείριση υδάτων, ενώ έχει μεγάλη συμμετοχή στην ανάπτυξη των υποδομών πόλεων, σχεδιάζοντας και αναπτύσσοντας, μεταξύ άλλων, έργα μετρό, σιδηροδρομικά, αεροδρομίων καθώς και νοσοκομείων και αθλητικών κέντρων. Τα κέρδη του ομίλου για το 2018 ξεπέρασαν τα 861 εκ. ευρώ.

Η **Ferrovial** δραστηριοποιείται από την ίδρυσή της το 1952, στην ανάπτυξη και κατασκευή υποδομών, μεταξύ των οποίων είναι αυτοκινητόδρομοι και αεροδρόμια. Έχει αναπτύξει και διαχειρίζεται μεγάλους αυτοκινητόδρομους και αεροδρόμια σε πολλές χώρες του κόσμου και κυρίως στη Βόρεια Αμερική, την Ισπανία και το Ην. Βασίλειο, όπως το αεροδρόμιο Heathrow στο Ηνωμένο Βασίλειο, του οποίου διαχειρίζεται το 25%.

Η **Sacyr** έχει δραστηριότητα σε 30 χώρες με ισχυρή παρουσία στην Κολομβία, όπου αποτελεί τον ηγετικό επενδυτή σε υποδομές, καθώς και στη Χιλή, όπου αντίστοιχα αποτελεί τον τέταρτο μεγαλύτερο επενδυτή. Εκτός από τον τομέα των υποδομών, έχει ισχυρή παρουσία και στην καθαριότητα των πόλεων, καθώς είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση των αποβλήτων σε πόλεις της Ισπανίας και της Κολομβίας. Επίσης, αποτελεί τον δεύτερο μεγαλύτερο κάτοχο της πετρελαϊκής εταιρείας Repsol.

Η **OHL** δημιουργήθηκε το 1999 με τη συγχώνευση των κατασκευαστικών εταιρειών Obracon, Huarte και Lain, αποτελώντας πλέον μία από τις μεγαλύτερες εταιρείες στην Ισπανία ενώ είναι 45^η στον κόσμο στην κατασκευή σιδηροδρόμων και νοσοκομείων.

Η δημόσια εταιρεία **Aena SME** είναι η μεγαλύτερη εταιρεία διαχείρισης αεροδρομίων στον κόσμο, όσον αφορά το σύνολο των ταξιδιωτών σε αυτά. Διαχειρίζεται 2 ελικοδρόμια και όλα τα αεροδρόμια (46 στο σύνολο) στην Ισπανία, ενώ δραστηριοποιείται σε ακόμα 15 αεροδρόμια στην Ευρώπη και την Αμερική. Το Φεβρουάριο του 2011, η εταιρεία εισήχθη στο χρηματιστήριο της Μαδρίτης με το 51% του συνόλου των μετοχών να είναι υπό την κατοχή της Enaire, κρατικής εταιρείας. Το 2018 στα αεροδρόμιά της κατέφθασαν 280,3 εκατομμύρια επιβάτες.

Η ανάθεση δημοσίων έργων στην Ισπανία γίνεται με αρκετά διαφανείς διαδικασίες και η υποβολή προσφορών είναι ανοιχτή στους ενδιαφερόμενους. Οι διαγωνισμοί δημοσιεύονται στις ηλεκτρονικές πλατφόρμες, είτε του Υπουργείου Οικονομικών, είτε των τοπικών Κυβερνήσεων, όπου η πρόσβαση είναι ελεύθερη.

Γ. Ο ρόλος της τεχνολογίας

Θετικοί είναι και οι δείκτες Έρευνας και Ανάπτυξης του κλάδου, αν και παραμένουν χαμηλοί σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (INE) για το 2018, οι επιχειρήσεις στον κατασκευαστικό κλάδο που είναι καινοτόμες στην Ισπανία, αντιπροσωπεύουν το 7%. Επίσης, από τα συνολικά 14 δις που δαπανήθηκαν στην Ισπανία για Έρευνα και Ανάπτυξη, μόνο το 1,4% αυτών αφορούσε τον συγκεκριμένο κλάδο, ήτοι 196 εκ. ευρώ.

Ο Δείκτης Σχηματισμού Ακαθάριστου Κεφαλαίου (GFCF) στο τομέα των κατασκευών ήταν στο 5,8% του ΑΕΠ της χώρας, ενώ βαίνει ανοδικός από τα τέλη του 2014, γεγονός που επίσης φανερώνει την αύξηση των επενδύσεων σε πάγια κεφάλαια.

Επίσης, η Ισπανία και ιδιαίτερα η Κοινότητα της Καταλονίας, έχει κάνει μεγάλα βήματα στην τρισδιάστατη εκτύπωση (3D Printing) καθώς και σε άλλες σημαντικές τεχνολογικές καινοτομίες, οι οποίες μπορούν να βοηθήσουν την ανάπτυξη του κλάδου, όπως είναι τα Μεγάλα Δεδομένα (Big Data) καθώς και η εικονική πραγματικότητα. Οι καινοτομίες αυτές δεν χρησιμοποιούνται, ακόμη, ευρέως αλλά εφόσον υπάρχουν οι αντίστοιχες δομές, γίνεται όλο και ευκολότερο να αξιοποιηθούν παραγωγικά από τις μεγάλες εταιρείες.

Δ. Οι προοπτικές για το μέλλον του κατασκευαστικού τομέα

Ήδη από το 2016, οι ενδείξεις ανάκαμψης του κλάδου έγιναν πιο αισθητές. Οι επιχειρηματίες είδαν τον κύκλο των εργασιών τους σταδιακά να διευρύνεται. Υπολογίζεται ότι το 2017 μόνο οι κατασκευές αυξήθηκαν κατά 3% και καταχωρήθηκαν 64.000 αιτήσεις για άδειες κατασκευής νέων κατοικιών, αριθμός που είναι ουσιαστικά πολλαπλάσιος εκείνου που καταγράφηκε για το 2014 (34.000 άδειες).

Το συμπέρασμα, στο οποίο καταλήγουν οι αναλυτές του κλάδου είναι ότι για την αναγέννησή του, πέραν της τήρησης διαφανών και αξιοκρατικών διαδικασιών, είναι εξίσου σημαντική η εισαγωγή καινοτόμων τεχνολογιών, ακόμη και αν αυτό συνεπάγεται την ανάληψη πρωτοβουλιών και δραστηριοτήτων, με τις οποίες οι επιχειρηματίες των κατασκευών δεν είναι ακόμη εξοικειωμένοι.

Ε. Συμπεράσματα

Η κρίση στον τομέα των κατασκευών επηρέασε τόσο έντονα τον συγκεκριμένο κλάδο, ο οποίος παρά τη μεγάλη ανάπτυξη που έχει βιώσει τα τελευταία δύο χρόνια, συνεχίζει να απέχει από τη δυναμική που είχε πριν από το 2009. Ίδια είναι η τάση στις κατασκευές κατοικιών, αφού οι τελευταίες έχουν αρχίσει να αυξάνονται, ωστόσο η προσφορά των στεγαστικών δανείων δεν είναι επαρκής για να δώσει μεγαλύτερη ώθηση στην αγορά κατοικίας. Ιδιαίτερα, η έλλειψη στεγαστικών δανείων είναι πρόβλημα για τους νεότερους σε ηλικία, οι οποίοι δεν μπορούν με τον τρέχοντα μισθό τους, να πληρώσουν για την αγορά αυτής.

Στην αγορά εργασίας, οι τομείς των κατασκευών και των υποδομών στην Ισπανία, συνεχίζουν να δίνει όλο και περισσότερες θέσεις, μειώνοντας την ανεργία στο συγκεκριμένο αντικείμενο, η οποία ήταν αρκετά υψηλή κατά τη διάρκεια της κρίσης. Επιπροσθέτως, οι εργαζόμενοι στον κλάδο είναι περισσότερο μορφωμένοι, με το ποσοστό των εργαζομένων με πτυχίο Ανώτατης Εκπαίδευσης να αυξάνεται συνεχώς κατά τη διάρκεια των ετών. Παράλληλα, οι συνθήκες εργασίας καθίστανται ευνοϊκότερες ενώ ο τομέας της τεχνολογίας βοηθάει στην παραγωγικότητα και την ανάπτυξη του κλάδου.

Τέλος, η πρόγνωση για το μέλλον του κλάδου παραμένει και για τα επόμενα χρόνια θετική, τουλάχιστον σε βραχυχρόνιο επίπεδο, ενώ μακροπρόθεσμα, λόγω της μεγάλης συρρίκνωσης τα τελευταία χρόνια, οι προβλέψεις είναι επιφυλακτικές.

ΣΤ. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΛΑΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ

ePower@Building, 10-13 Νοεμβρίου 2020, Μαδρίτη

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ

ePower@Building, 13-16 Νοεμβρίου 2018, Μαδρίτη, www.ifema.es/epower_01

Barcelona Building Construmat, Βαρκελώνη, <http://www.construmat.com>

Ζ. ΠΗΓΕΣ

Seopan: <https://seopan.es/>

Itec: <https://itec.es/>

Observatorio, Fundación Laboral de la Construcción:

<http://www.observatoriodelaconstruccion.com/>

ODHE: <http://www.odhe.cat/es/>

Ministerio de Fomento: <https://www.fomento.gob.es/>

Instituto Nacional de Estadística: <https://www.ine.es/>

H. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ – ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

Στις ιστοσελίδες που ακολουθούν, μπορεί ο εκάστοτε ενδιαφερόμενος να ενημερώνεται για τους δημόσιους διαγωνισμούς και για το στάδιο στο οποίο βρίσκονται, συμβουλευόμενος είτε την επίσημη πλατφόρμα της ιστοσελίδας του Υπουργείου Οικονομικών (Α) είτε τις επιμέρους ηλεκτρονικές πλατφόρμες των αυτόνομων κοινοτήτων ή ακόμη σε ορισμένες περιπτώσεις και αυτές των κατά τόπο Δημαρχείων (B.1-17).

A) Ministerio de Hacienda y Función Pública; Plataforma de Contratación

<https://contrataciondelestado.es/wps/portal/licitaciones>

B) 1. Madrid; Plataforma de Contratación de la Comunidad de Madrid; Ayuntamiento de Madrid; Ayuntamiento de Alcobendas

http://www.madrid.org/cs/Satellite?cid=1204201624785&pagename=PortalContratacion/Page/PCON_contratosPublicos

www.madrid.es/perfildecontratante

<https://sede.madrid.es/portal/site/tramites/menuitem.042d661afe5adaf7cf32e4e5a8a409a0/?vgnextoid=8afd814231ede410VgnVCM1000000b205a0aRCRD&vgnnextchannel=8afd814231ede410VgnVCM1000000b205a0aRCRD&vgnnextfmt=default>

<https://www.alcobendas.org/es/portal.do?IDR=487&TR=C&IDM=113&NM=2>

2. Cataluña; Plataforma de Contratación de la Generalitat de Cataluña

https://contractaciopublica.gencat.cat/ecofin_pscp/AppJava/es/ES/search_pscp?reqCode=start

3. La Rioja; Plataforma de Contratación del Gobierno de La Rioja; Ayuntamiento de Logroño

<http://www.larioja.org/contratacion-publica/es/licitaciones>

<https://sedeelectronica.logrono.es/wps/portal/web/inicio/sedeElectronica/serviciosSede/contratacion/perfilContratante/>

4. Canarias; Plataforma de Contratación del Gobierno de Canarias

<http://www.gobiernodecanarias.org/perfildelcontratante/apipublica/inicio.html>

5. Islas Baleares; Plataforma de Contratación de la Comunidad Autónoma de las Islas Baleares

<http://www.plataformadecontractacio.caib.es/LicitacionesTerminoAbierto.jsp?idi=es>

6. Castilla y León; Plataforma de Contratación de Castilla y León; Diputación Provincial de Valladolid

<http://www.contratacion.jcyl.es>

<https://www.valladolid.gob.es/es/perfil-contratante>

7. Galicia; Plataforma de Contratos Públicos de Galicia; Ayuntamiento de Vigo

<https://licitacion.coruna.gob.es>

<https://sede.vigo.org/expedientes/perfilcontratante/?id=2&lang=es>

8. Asturias; Plataforma de Contratación del Principado de Asturias

<https://sede.asturias.es/portal/site/Asturias/menuitem.218089047cf1c2b5cee63510100000f7/?vgnextoid=9224dbe25a232110VgnVCM100000b0030a0aRCRD&i18n.http.lang=es>

9. País Vasco; Plataforma de Contratación del Gobierno Vasco; Ayuntamiento de Bilbao

<http://www.contratacion.euskadi.eus/w32-home/es>

http://www.bilbao.eus/cs/Satellite?cid=3000012799&language=es&pagename=Bilbaonet%2FPage%2FBIO_LicitacionesHome

10. Andalucía

<http://www.juntadeandalucia.es/contratacion/ContractNoticeSearch.action?profileId=>

11. Extremadura

<https://contratacion.gobex.es/>

12. Navarra

http://www.navarra.es/home_es/Servicios/PortalContratacion/

13. Aragón; Ayuntamiento de Zaragoza

<https://servicios.aragon.es/pcon/pcon-public/>

<http://www.zaragoza.es/ciudad/gestionmunicipal/contratos/>

14. Castilla la mancha

<http://contratacion.castillalamancha.es/perfil-de-contratante>

15. Valencia; Plataforma de Contratación de la Generalitat Valenciana; Ayuntamiento de Valencia

<https://www.contratacion.gva.es/WebContrataP/filtro.jsp?MODO=P>

https://www.valencia.es/contratacion/xcontratacion.nsf/Web%5CCategoria%20vista%20expedientes?readForm&Vista=vLicitaciones_encurso&Categoria=Servicio%20de%20Contrataci%F3n&expand=1&lang=1&nivel=6_2&seccion=

16. Murcia; Ayuntamiento de Murcia

<http://www.murcia.es/web/portal/perfil-del-contratante>

17. Ciudad Autónoma de Ceuta

<http://www.ceuta.es/ceuta/perfil-del-contratante>

Άλια Ν. Παπαναστασίου
Σύμβουλος Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων Α'
Επικεφαλής Γραφείου ΟΕΥ Μαδρίτης